

ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน
ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง
Factors affecting for the Success of Bookkeeping of Community
Enterprises Mueang District, Lampang Province

อนงค์วรรณ อุประดิษฐ์¹
Anongwan Upradit

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ความคิดเห็นด้านการบริหารงาน ด้านความสำเร็จในการจัดทำบัญชีและ 2) ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้จัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง จำนวน 138 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา หาค่าร้อยละ ความถี่ ค่าเฉลี่ยและสถิติอนุมาน วิเคราะห์ด้วยเทคนิคการถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมความคิดเห็นด้านการบริหารงานอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงจากมากไปหาน้อยคือ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ด้านการบริหารวัสดุ อุปกรณ์ และด้านการบริหารงบประมาณ ตามลำดับ และภาพรวมความคิดเห็นด้านความสำเร็จในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงจากมากไปหาน้อยคือ ด้านการเงิน ด้านลูกค้า ด้านการเรียนรู้และการเติบโต และด้านกระบวนการภายในตามลำดับ ส่วนผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง คือ ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารจัดการ และด้านการบริหารวัสดุอุปกรณ์ มีผลต่อความสำเร็จในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.414, 0.346, 0.154, 0.102 ตามลำดับ

คำสำคัญ (Keywords): ความสำเร็จ; การจัดทำบัญชี; วิสาหกิจชุมชน

Received: 2022-10-25 Revised: 2022-12-13 Accepted: 2022-12-15

¹หลักสูตรบัญชีบัณฑิต วิทยาลัยอินเทอร์เทคลำปาง ,Bachelor of Accountancy Program, Lampang Inter-tech collage 52100, Thailand. Corresponding Author e-mail: pont_an@hotmail.com

Abstract

The objective of this research was to study factors affecting for the success of bookkeeping of community enterprises Mueang district, Lampang province. It is a quantitative research. The sampling group were 138 respondents. The data was collected by using questionnaire. The descriptive statistics was applied to analyze data: percentage, frequency, average and inferential statistics analyzed by multiple regression analysis. The results showed that The overall level of management is very highest ranged from the highest to lowest average mean score were as follows: management, man, material and money. The overall level of the success of bookkeeping of community enterprises ranged from the highest to lowest average mean score were as follows: Financial perspective, customer perspective, learning and growth perspective, and internal process perspective. The results of statistics analyzed by multiple regression technique showed that man, money, management and material have direct effect towards the success of bookkeeping of community enterprises Mueang district in Lampang province with statistically significant at 0.05 level. level with coefficients of 0.414, 0.346, 0.154, 0.102, respectively.

Keywords Success; bookkeeping; community enterprises

บทนำ (Introduction)

วิสาหกิจชุมชนเกิดจากการรวมตัวกันของกลุ่มประชาชนเพื่อประโยชน์ของคนในชุมชน โดยมีคนในชุมชนร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ร่วมกันเป็นเจ้าของและร่วมกันรับผิดชอบผลที่เกิดจากการดำเนินงาน เพื่อการสร้างรายได้และการพึ่งพาตนเองของครอบครัว ชุมชนและระหว่างชุมชน ดังนั้นภายใต้กระแสของพัฒนาที่ต้องการความมั่นคงยั่งยืน เศรษฐกิจไทยจึงควรที่มีการปรับโครงสร้างไปสู่ระดับสูงขึ้น คือเน้นระบบเศรษฐกิจชุมชน ซึ่งถือว่าเป็นอีกหนึ่งทางเลือกที่จะช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน และกระจายโอกาสในการประกอบอาชีพก่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้และลดภาระค่าใช้จ่ายให้ประชาชนในท้องถิ่นสามารถพึ่งพาตนเองได้มากขึ้น (มินระดา โคตรศรีวงศ์และ สถาพร มงคลศรีสวัสดิ์, 2559) การรวมตัวเป็นกลุ่มไม่ว่าจะดำเนินกิจกรรมใดๆ จะต้องมีเรื่องเงินเข้ามาเกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มดำเนินธุรกิจหรือดำเนินกิจกรรมที่เป็นโครงการรับการสนับสนุนจากรัฐหรือหน่วยงานใด ๆ การจัดการการเงินจะต้องทำให้เกิดความน่าเชื่อถือ แต่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนจำนวนมากไม่ประสบความสำเร็จตามที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้และประสบปัญหาในการประกอบธุรกิจหลายประการไม่ว่าจะเป็นด้านการจัดการ ด้านการตลาด ด้านแรงงาน ด้านเทคโนโลยีการผลิตและด้านการเงินและการบัญชี

ปัญหาทางด้านบัญชี พบว่ายังมีการจัดทำบัญชีที่ไม่เป็นระบบและไม่สามารถนำตัวเลขที่ได้มาใช้ในการวางแผนและตัดสินใจได้ ผู้ทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนส่วนมากมีแหล่งความรู้ในการจัดทำ

บัญชีจากการฝึกอบรม ส่วนใหญ่ยังเลือกวิธีการจดบันทึกด้วยมือตามความเข้าใจส่วนตัวมากกว่าการนำระบบคอมพิวเตอร์มาทำฐานข้อมูลทางบัญชี ทำให้งานบัญชีที่ได้ไม่ถูกต้องตามหลักการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไปและไม่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ทางธุรกิจได้ (ชลกนก โฆษิตคณินและคณะ, 2560) พบว่าปัญหาหลักในการจัดทำบัญชีของผู้ทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนคือ การขาดทักษะความรู้พื้นฐานด้านการบัญชีและความไม่เป็นเอกภาพของหน่วยงานทั้งหลายที่เข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น การให้ความรู้และเผยแพร่รูปแบบการทำบัญชีที่หลากหลายตามความถนัดของหน่วยงาน โดยมักไม่สอดคล้องกับพื้นฐานและความต้องการของผู้ใช้เป็นเหตุให้เกิดความสับสนจนเกิดข้อผิดพลาดและไม่ให้ความสำคัญต่องานบัญชี (ขวัญชนก ห่านนิมิตกุลชัย, 2556) จากการสำรวจวิสาหกิจหลายแห่งในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง พบว่ากลุ่มวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่มีรายได้จากการดำเนินการไม่เพียงพอหลายแห่งไม่มีกำไร การผลิตสินค้ายังไม่มาตรฐานในระดับสากลและการบริหารจัดการวัตถุดิบยังไม่มีประสิทธิภาพ ประเด็นปัญหาที่สำคัญในการรวบรวมข้อมูลจดบันทึกที่ยังไม่เป็นระบบและไม่สามารถแสดงต้นทุนและกำไรที่ชัดเจนได้ (อรอุมา สาลีและคณะ, 2564) เนื่องจากขาดความครบถ้วนในการรวบรวมข้อมูล ฐานเอกสารและการคำนวณต้นทุนต่าง ๆ ค่าใช้จ่ายส่วนกลางที่เกี่ยวข้อง เช่น ค่าใช้จ่ายบรรจุผลิตภัณฑ์ ค่าใช้จ่ายทางการตลาด ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ นอกจากนี้การที่วิสาหกิจชุมชนไม่ได้มีการบันทึกรายรับและรายจ่ายอย่างสม่ำเสมอ ยังไม่มีแบบฟอร์มที่ใช้ในการบันทึกรายการที่เกิดขึ้น ผู้รับผิดชอบในการจัดทำบัญชียังขาดความรู้พื้นฐานในด้านการบันทึกบัญชีเนื่องจากมารับงานใหม่ และเห็นว่าบัญชีเป็นเรื่องที่เข้าใจยากซับซ้อน ซึ่งความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจนั้นการจัดทำบัญชีที่ดีมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งทำให้กิจการทราบผลการดำเนินงาน ฐานะทางการเงินและความมั่นคงของธุรกิจ (กรกฎ สระคูพันธ์ และศุภวัฒน์กร วงศ์ธนวิสุ, 2562) ดังนั้นการจัดทำบัญชีที่ดีควรจะบันทึกบัญชีรายการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการดำเนินธุรกิจ เช่น การลงทุน รายรับและรายจ่าย เพื่อให้สามารถนำข้อมูลที่ได้รับมาใช้ในการตัดสินใจให้เกิดประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจกับกิจการ การจัดทำบัญชีที่ดีต้องควบคู่กับเอกสารประกอบการบันทึกบัญชีที่ถูกต้องและครบถ้วนส่งผลให้การบันทึกรายการบัญชีนั้นถูกต้อง ครบถ้วนทำให้รายงานทางการเงินมีความน่าเชื่อถือ จากเหตุผลดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาระบบบัญชีของวิสาหกิจชุมชน ให้สามารถแสดงให้เห็นถึงการจัดทำระบบบัญชีต้นทุนและกำไรในการบันทึกรายได้ให้กับสมาชิกในกลุ่มเป็นไปได้อย่างถูกต้องและเป็นไปตามหลักการบัญชีทั่วไปที่เหมาะสมกับกลุ่มและเป็นข้อมูลในการบริหารวิสาหกิจชุมชนให้มีความเข้มแข็งและอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นด้านหลักการบริหารและด้านความสำเร็จในการจัดทำบัญชี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจในเขตอำเภอเมือง

จังหวัดลำปาง

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ(Quantitative Research) โดยผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดหลักการบริหารงาน (4 Ms) ซึ่งประกอบด้วย การบริหารทรัพยากรมนุษย์ การบริหารงบประมาณ การบริหารวัสดุอุปกรณ์ และการบริหารจัดการ รวมถึงแนวคิดความสำเร็จในการการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน ซึ่งประกอบด้วย ด้านการเงิน ด้านลูกค้า ด้านกระบวนการภายใน และด้านการเรียนรู้และการเติบโต

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้จัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอเมืองจังหวัดลำปาง จำนวน 209 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้จัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนในแต่ ละวิสาหกิจชุมชนของจังหวัดลำปาง จำนวน 138 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามวิธีการของ ทาโร่ ยามาเน่ (Yamane, 1973) และเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95.00

3. เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม ที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรง

ของเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน แบ่งออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ประเภทผู้จัดทำบัญชี ของ

กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ระดับการศึกษา และอาชีพ

ส่วนที่ 2 สภาพทั่วไปของการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน การฝึกอบรม เครื่องมือการบันทึกบัญชี สมุดบัญชีและเอกสารประกอบการบันทึกบัญชี

ส่วนที่ 3 ปัจจัยด้านหลักการบริหารของผู้จัดทำบัญชี ประกอบด้วย ด้านการบริหาร ทรัพยากรมนุษย์ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารวัสดุอุปกรณ์ และด้านการบริหารจัดการ

ส่วนที่ 4 ความสำเร็จในการการจัดทำบัญชี ประกอบด้วย ด้านการเงิน ด้านลูกค้า ด้านกระบวนการภายในและด้านการเรียนรู้และการเติบโต

ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้จัดทำหนังสือเพื่อขอความอนุเคราะห์และความร่วมมือ ในการตอบแบบสอบถามจากผู้จัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง โดย ดำเนินการจัดส่งแบบสอบถามไปทางไปรษณีย์และมีการติดตามโดยการโทรศัพท์ ซึ่งทำให้ได้แบบสอบถามกลับคืนมาและมีความสมบูรณ์ รวมทั้งสิ้นเป็นจำนวน 138 ชุด

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติ

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

ส่วนที่ 1 สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ประเภทผู้จัดทำบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ระดับการศึกษา และอาชีพ ใช้สถิติเชิงพรรณนา หาค่าความถี่และร้อยละ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลสภาพทั่วไปของการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน การฝึกอบรม เครื่องมือการบันทึกบัญชี สมุดบัญชีและเอกสารประกอบการบันทึกบัญชี ใช้สถิติเชิงพรรณนา หาค่าความถี่และร้อยละ

ส่วนที่ 3 ปัจจัยด้านหลักการบริหารของการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน ประกอบด้วย ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารวัสดุอุปกรณ์ และด้านการบริหารจัดการ

ส่วนที่ 4 ความสำเร็จในการการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน ประกอบด้วย ด้านการเงิน ด้านลูกค้า ด้านกระบวนการภายใน และด้านการเรียนรู้และการเติบโต ใช้สถิติเชิงพรรณนาหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยมาตรงวัดแบบ rating scale จำนวน 5 ระดับ (น้อยที่สุด=1, น้อย=2, ปานกลาง=3, มาก=4, มากที่สุด=5) เพื่อจัดระดับคะแนนใช้ค่าเฉลี่ย (ถานินทร์ ศิลป์จารุ, 2555) และสถิติอนุมาณวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการถดถอยพหุคูณ แบบ Enter จะได้สมการพยากรณ์การถดถอยพหุคูณ (Y) และ ค่าคงที่ (a) และค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระแต่ละตัว (b) ดังสมการต่อไปนี้

$$Y = a + b_1X_1 + b_2X_2 + b_3X_3 + b_4X_4$$

ในที่นี้

Y = ความสำเร็จในการจัดทำบัญชี

X₁ = Man (ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์)

X₂ = Money (ด้านการบริหารงบประมาณ)

X₃ = Material (ด้านการบริหารวัสดุ อุปกรณ์)

X₄ = Management (ด้านการบริหารจัดการ)

a = ค่าเริ่มต้นของสมการถดถอย

b₁, b₂, ..., b₄ = ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยหรือค่าความลาดชัน

ผลการวิจัย (Research Results)

ส่วนที่ 1. สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้จัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 64.49 รองลงมาเป็นเพศชาย จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 35.51 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 51-60 ปี จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 54.35 รองลงมา มีอายุสูงกว่า 60 ปี จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 27.53 และมีอายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 18.12 ตามลำดับ ส่วนใหญ่เป็นกรรมการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 49.28 รองลงมาคือ เป็นสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 36.23 และเป็นลูกหลานของกรรมการและสมาชิก จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 14.49 ตามลำดับ

การศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 81.16 รองลงมา มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 18.84 ตามลำดับ มีอาชีพเกษตรกรรวม จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 45.65 รองลงมาได้แก่ ค้าขาย จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 42.03 รับจ้างทั่วไป จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 11.59 และ ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.73 ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 สภาพทั่วไปของการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนพบว่า มีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน มากกว่า 5 ปี จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 37.68 รองลงมาได้แก่ ระยะเวลา 3-5 ปี จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 34.78 ระยะเวลา 1-3 ปี จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 27.54 เคยผ่านการฝึกอบรมการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 62.11 และไม่เคยผ่านการฝึกอบรม จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 44.20 มีการบันทึกบัญชีด้วยมือ จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 71.01 และมีบันทึกบัญชีด้วยมือและโปรแกรมสำเร็จรูป จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 28.99

ส่วนที่ 3 ปัจจัยด้านการบริหารงาน

หลักการบริหารงาน 4 Ms เป็นกระบวนการอย่างหนึ่งภายในองค์การซึ่งมีลำดับการทำงานเป็นขั้นเป็นตอนที่ประกอบกันเพื่อก่อให้เกิดกิจกรรมในการประกอบธุรกิจ (วิรัช วิรัชนิภาวรรณ, 2565) ประกอบด้วย 1) การบริหารทรัพยากรมนุษย์ (Man) 2) การบริหารงบประมาณ (Money) 3) การบริหารงานภายใน (Management) และ 4) การบริหารวัสดุอุปกรณ์ (Material) ซึ่งแนวคิดนี้สามารถนำมาใช้ได้กับทุกองค์กรและส่งผลต่อความสำเร็จขององค์กร เป็นปัจจัยพื้นฐานที่ใช้ในการบริหาร เพราะการบริหารจะประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย ต้องอาศัยบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและทักษะอย่างมีคุณภาพ ต้องได้รับงบประมาณสนับสนุนการดำเนินการเพียงพอ ต้องมีวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับความต้องการในการดำเนินงานและต้องมีระบบการจัดการที่ดีมีประสิทธิภาพเพื่อให้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดเกิดประโยชน์สูงสุด

ตารางที่ 1. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยด้านการบริหารงาน (4 Ms)

ปัจจัยด้านการบริหารงาน (4 Ms)	(\bar{X})	(S.D.)	ระดับความคิดเห็น
ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์	4.56	0.477	มากที่สุด
ด้านการบริหารงบประมาณ	4.47	0.576	มาก
ด้านการบริหารวัสดุ อุปกรณ์	4.53	0.591	มากที่สุด
ด้านการบริหารจัดการ	4.60	0.475	มากที่สุด
ภาพรวม	4.54	0.479	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า ปัจจัยด้านการบริหารงาน มีภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$, S.D.=0.479) เมื่อเรียงจากค่าคะแนนเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้ พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการบริหารจัดการ ($\bar{X} = 4.60$, S.D.=0.475) รองลงมาได้แก่ ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ($\bar{X} = 4.56$, S.D.=0.477) ด้านการบริหารวัสดุ อุปกรณ์ ($\bar{X} = 4.53$, S.D.=0.591) และด้านการบริหารงบประมาณ ($\bar{X} = 4.47$, S.D.=0.576) ตามลำดับ

ส่วนที่ 4 ความสำเร็จในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง Kaplan and Norton (1992). ได้ให้นิยามของ Balanced Scorecard ว่าเป็นเครื่องมือทางด้านการจัดการที่ช่วยในการนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ โดยอาศัยการวัดหรือประเมินที่จะช่วยทำให้องค์กรเกิดความสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและมุ่งเน้นในสิ่งที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จขององค์กร เป็นการวัดผลที่จะทำให้ผู้บริหารองค์กรเห็นถึงภาพรวมของธุรกิจได้ชัดเจนยิ่งขึ้น แบ่งวัดได้ 4 ด้าน คือ 1) ด้านการเงิน จะเป็นการวัดผลประกอบทางการเงินเพื่อตอบสนองความต้องการของเจ้าของหรือผู้ที่ลงทุนซึ่งจะดูจากการลดต้นทุน การเพิ่มคุณภาพในการผลิตและการใช้สินทรัพย์ให้เป็นประโยชน์มากขึ้น 2) ด้านลูกค้าหรือความพอใจของลูกค้า ซึ่งดูได้จากการเป็นผู้นำด้านสินค้าและบริการ การดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพสูงสุดและความสัมพันธ์กับลูกค้า 3) ด้านกระบวนการบริหารภายใน วัดจากกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวัตถุดิบในการจัดเก็บ การบริหารวัตถุดิบในคลังสินค้า กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงวัตถุดิบให้เป็นสินค้า การจัดจำหน่ายสินค้ารวมถึงบริการไปยังผู้บริโภคและการให้บริการหลังการขาย และ 4) ด้านการเรียนรู้และพัฒนาบุคลากรขององค์กรในด้านของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับทักษะความสามารถ ทักษะคนรวมไปถึงระบบข้อมูลสารสนเทศและแรงจูงใจในการทำงานของพนักงาน ซึ่ง Balanced Scorecard เป็นการบริหารด้วยความสมดุล ไม่ใช่เพียงแค่การคิดเฉพาะเพียงเรื่องเงินเพียงอย่างเดียว มีองค์ประกอบอื่นๆ เพื่อความสมดุลในการบริหารงาน

ตารางที่ 2. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความสำเร็จในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

ความสำเร็จในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนฯ	(\bar{X})	(S.D.)	ระดับความคิดเห็น
ด้านการเงิน	4.60	0.475	มากที่สุด
ด้านลูกค้า	4.54	0.589	มากที่สุด
ด้านกระบวนการภายใน	4.42	0.654	มาก
ด้านการเรียนรู้และการเติบโต	4.45	0.626	มาก
ภาพรวม	4.50	0.530	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้จัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$, S.D.=0.530) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการเงิน ($\bar{X} = 4.60$, S.D.=0.475) ด้านลูกค้า ($\bar{X} = 4.54$, S.D.=0.589) ด้านการเรียนรู้และการเติบโต ($\bar{X} = 4.45$, S.D.=0.626) และด้านกระบวนการภายใน ($\bar{X} = 4.42$, S.D.=0.654) ตามลำดับ

การทดสอบความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

การทดสอบความสัมพันธ์ใช้สถิติอนุमानวิเคราะห์ด้วยเทคนิคการถดถอย แสดงได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3. สรุปการทดสอบความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

Issue	Unstandardized coefficients		Standardized coefficients	t	Sig.
	B	Std. error	Beta		
(Constant)	-0.093	0.078		-1.194	0.235
Man (X ₁)	0.414	0.029	0.448	14.497	0.000
Money (X ₂)	0.346	0.027	0.385	12.569	0.000
Material (X ₃)	0.102	0.026	0.092	3.934	0.000
Management (X ₄)	0.154	0.028	0.138	5.608	0.000

$R^2 = 0.973$, Adjusted $R^2 = 0.973$, $F = 1213.746$

จากตารางที่ 3 พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง เรียงจากมากไปน้อยได้แก่ ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารจัดการและด้านการบริหารวัสดุอุปกรณ์ มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.414, 0.346, 0.154, 0.102 ตามลำดับ โดยปัจจัยทุกตัวมีส่วนร่วมในการอธิบายแนวโน้มความสำเร็จในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปางคิดเป็นร้อยละ 97.30 ส่วนที่เหลือร้อยละ 2.70 เป็นผลจากปัจจัยอื่นที่อยู่นอกเหนืองานวิจัยนี้

ผลการวิเคราะห์การถดถอยได้สมการพยากรณ์ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปางดังนี้

$$Y = -0.093 + 0.414X_1 + 0.346X_2 + 0.102X_3 + 0.154X_4$$

จากสมการสรุปได้ว่า หากด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารจัดการ และ ด้านการบริหารวัสดุอุปกรณ์ เพิ่มขึ้น 1 หน่วย ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง (Y) ด้านต่างๆจะเพิ่มขึ้น 0.414, 0.346, 0.154, 0.102 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สามารถสรุปผลการทดสอบตามสมมติฐาน ได้ดังนี้

H1 ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ มีผลต่อความสำเร็จในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ยอมรับสมมติฐาน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

H2 ด้านการบริหารงบประมาณ มีผลต่อความสำเร็จในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ยอมรับสมมติฐาน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

H3 ด้านการบริหารวัสดุอุปกรณ์ มีผลต่อความสำเร็จในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ยอมรับสมมติฐาน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

H4 ด้านการบริหารจัดการ มีผลต่อความสำเร็จในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ยอมรับสมมติฐาน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผลการวิจัยพบว่า ผู้จัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 51-60 ปี เป็นกรรมการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน การศึกษาอยู่ในระดับต่ำกว่าปริญญาตรีและมีอาชีพเกษตรกร ระยะเวลาในการปฏิบัติงานนานมากกว่า 5 ปี เคยผ่านการฝึกอบรมการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนและมีการบันทึกบัญชีด้วยมือ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยฉัตร ทองแพง. (2562). ที่พบว่า ด้านสภาพการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ไม่ได้จบการศึกษาทางด้านบัญชี ผู้จัดทำบัญชีของกลุ่มคือ กรรมการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนและจัดทำบัญชีด้วยมือ มีการใช้สมุดบัญชีและมีการบันทึกบัญชีบางรายการ ดังนั้นการที่ผู้จัดทำบัญชีไม่ได้จบการศึกษาทางด้านบัญชีอาจส่งผลให้เกิดปัญหาในการบันทึกรายการในสมุดบัญชียังไม่ถูกต้องตามหลักการบัญชี

ปัจจัยด้านหลักการบริหารงาน มีภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยพื้นฐานในการบริหารมีความสำคัญในทุกๆด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารจัดการมีคะแนนมากที่สุด เนื่องจากการบริหารจัดการเป็นการประยุกต์เอาความรู้ หลักการ และทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติให้เหมาะสมกับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อม ได้แก่การวางแผน การจัดองค์การ การจัดการทรัพยากรมนุษย์ การนำและการควบคุม ดังนั้นในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนจะต้องนำหลักการบริหารจัดการไปใช้ในการประสาน ผลักดันและดูแลให้ปัจจัยการผลิต ไม่ว่าจะเป็นคน เครื่องจักร เงินทุนและวัสดุอุปกรณ์ให้เกิดประโยชน์ต่อการผลิตสินค้าและการให้บริการอย่างแท้จริง จะเห็นได้ว่าการบริหารจัดการเป็นกระบวนการที่มีความสลับซับซ้อนและต้องการความช่วยเหลือจากบุคคลหลายฝ่ายเป็นการระดมทรัพยากรที่สำคัญเพื่อดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร และ อุทิศ สังขรัตน์ (2560) ที่พบว่าวิสาหกิจชุมชนยังไม่มีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควรหรือประสบปัญหาจนถึงขั้นต้องจดทะเบียนเพิกถอนหรือเลิกไป ส่งผลให้ความหวังที่จะให้วิสาหกิจชุมชนนำพาเศรษฐกิจประเทศไทยให้มีความเข้มแข็ง ยังคงมีน้อยไม่ขยายตัวอย่างก้าวกระโดด ดังนั้นถ้าการบริหารจัดการที่ดี มีการวางแผนไว้ดีตั้งแต่ต้นเท่าที่จะทำให้งานนั้นสำเร็จไปเกินครึ่ง ถึงแม้ว่าการบริหารจัดการจะเป็นปัจจัยในแง่ของนามธรรม แต่เป็นกระบวนการที่ผู้บริหารควรให้ความสำคัญและถือได้ว่าเป็นหัวใจสำคัญในกระบวนการทำงาน

รองลงมา คือ ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ผู้จัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนควรที่จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถทางด้านบัญชีและควรได้รับการฝึกอบรมและการพัฒนาที่เป็น การเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์อย่างต่อเนื่องในด้านการทำบัญชี ซึ่งจะก่อให้เกิดความเชี่ยวชาญในงานที่รับผิดชอบอันจะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรลักษณ์ ลลิตศศิวิมล (2559) ที่กล่าวว่า หากองค์การสามารถดำเนินการพัฒนาบุคลากรให้มี ศักยภาพตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ได้แล้ว บุคลากรที่ได้จากการพัฒนา ย่อมนำเอาความรู้ ความสามารถที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์การ ทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาวดี สมศรี (2564) ที่พบว่าสมาชิกในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนไม่มีความรู้ในการจัดทำบัญชี ทำให้ไม่สามารถจัดทำรายงานทางการเงินที่สามารถนำผลการดำเนินงานของกลุ่มมาใช้ในการวิเคราะห์และวางแผนการดำเนินงานของกลุ่มในอนาคตได้ ดังนั้นการบริหาร ทรัพยากรมนุษย์ที่ดีไม่ใช่ว่าให้ความสำคัญที่เรื่องอัตราจ้างเพียงอย่างเดียวแต่ควรใส่ใจการพัฒนา ศักยภาพของบุคลากรในการทำงานด้วยเพราะทุกคนต้องการความก้าวหน้าและพัฒนาศักยภาพใน ชีวิต

ด้านการบริหารวัสดุอุปกรณ์ เป็นการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ให้เพียงพอในการใช้งานและ ตามลักษณะของงาน ผู้จัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนต้องมีความรู้ความสามารถในการใช้วัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่และวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้งานต้องมีความทันสมัยอยู่ในสภาพพร้อมใช้งานสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพโรจน์ พรเจริญ (2563) ที่พบว่าควรมีการคัดเลือกผู้จัดทำบัญชีที่มีความรู้เกี่ยวกับการใช้

คอมพิวเตอร์ให้จัดทำบัญชีด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีหรืออาจจัดส่งผู้จัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนเข้ารับการฝึกอบรมเพิ่มเติมในหลักสูตรการบันทึกบัญชีด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชี และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยพงศ์ ประไพศรี และกาญจนา นันทพันธ์ (2563) ที่พบว่าผู้จัดทำบัญชีต้องมีทักษะในการใช้เครื่องมือรู้จักนำเทคโนโลยีต่าง ๆ มาปรับใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพให้งานบัญชีด้วย

ด้านการบริหารงบประมาณ เป็นการจัดหาเงินเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรม วิสาหกิจชุมชนควรมีงบประมาณในการจัดจ้างบุคลากรในการจัดทำบัญชี เพื่อมีการจัดทำการบันทึกบัญชีรับ-จ่าย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชาญชัย มะโนธรรม (2558) ที่พบว่าปัญหาและอุปสรรคในการทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเนื่องจากมีปัญหาขาดผู้จัดทำบัญชีที่มีคุณวุฒิด้านบัญชี และขาดงบประมาณในการจัดจ้างบุคลากรในการจัดทำบัญชี ดังนั้นวิสาหกิจชุมชนต้องจัดจ้างผู้จัดทำบัญชีที่มีความรู้ความเข้าใจในระบบบัญชีและการบันทึกบัญชีเนื่องจากเอกสารประกอบการบันทึกบัญชี และสมุดบัญชีต่างๆ มีความซับซ้อนและยุ่งยากในการจัดทำและหากมีการลงบัญชีผิดพลาดก็ทำให้รายรับ รายจ่ายไม่ถูกต้อง ทำให้รายงานทางการเงินที่แสดงผลการดำเนินงานไม่ถูกต้องหรือขาดทุน ส่งผลให้การตัดสินใจในการประกอบธุรกิจผิดพลาด

ปัจจัยความสำเร็จในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน มีภาพรวมระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการเงินมีค่าคะแนนมากที่สุด เนื่องจากในการประกอบธุรกิจการค้าสิ่งแรกที่ควรคำนึงถึงคือ การจัดการด้านการเงินซึ่งจะเป็นข้อบ่งชี้ที่ชัดเจนว่าธุรกิจจะดำเนินการต่อไปได้หรือไม่ จากกรณีที่วิสาหกิจชุมชนที่ไม่สามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างต่อเนื่องอาจเกิดจากการการบริหารจัดการเงินทุนหรือวัตถุดิบ ขาดการวางแผนส่งผลให้ผลิตสินค้าไม่ทัน นำไปสู่การไม่มีเงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินงาน ดังนั้นผู้จัดทำบัญชี มีการบันทึกบัญชีผิดพลาด ไม่สามารถคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์ที่ถูกต้องได้เนื่องจากไม่ได้นำค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่เกิดขึ้นมาคำนวณเป็นต้นทุนผลิตภัณฑ์ทำให้ต้นทุนผลิตภัณฑ์ที่ได้มาไม่ถูกต้อง ส่งผลให้การตัดสินใจกำหนดราคาไม่ถูกต้องอาจส่งผลต่อสถานภาพด้านการเงินของธุรกิจ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กรกฎ สระคูพันธ์และศุภวิวัฒนากร วงศ์ธนวุธ. (2562) ที่พบว่า วิสาหกิจชุมชนต้องมีการวางแผนจัดการด้านต้นทุนและจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายอย่างสม่ำเสมอ มีผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน ดังนั้น วิสาหกิจชุมชนต้องสรรหาผู้จัดทำบัญชีที่มีความรู้ทางด้านบัญชีเพื่อให้สามารถบันทึกต้นทุนสินค้าได้ถูกต้อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรุมา สาลีและคณะ (2564) ที่พบว่า การวิเคราะห์ต้นทุนผลิตภัณฑ์เป็นสิ่งสำคัญที่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนจะต้องปฏิบัติตั้งแต่เริ่มวางแผนผลิตสินค้าเพื่อจำหน่ายเนื่องจากเป็นพื้นฐานในการกำหนดราคาสินค้า วางแผนกำไรและวิเคราะห์และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพโรจน์ พรเจริญ (2563) ที่พบว่ากลุ่มวิสาหกิจชุมชนก่อตั้งขึ้นโดยการรวมกลุ่มของชาวบ้านที่ไม่ได้มีความรู้หรือไม่ได้ศึกษาวิชาทางบัญชี ดังนั้นการจัดทำบัญชีจึงมีลักษณะเหมือนเป็นการเตือนความจำเกี่ยวกับรายรับ-รายจ่ายเท่านั้น ส่วนใหญ่จะมุ่งจำหน่ายได้ในจำนวนเงินเท่าไรมากกว่าการมุ่งหวังที่จะจัดทำบัญชีให้ถูกต้องตามหลักการทางการบัญชี

ด้านลูกค้า จะเห็นว่ากลุ่มเป้าหมายจะเป็นลูกค้าทั้งในท้องถิ่นและนอกท้องถิ่นซึ่งจะมีการกลับมาซื้อซ้ำ เนื่องจากใช้สินค้าแล้วพึงพอใจ สำหรับลูกค้าในท้องถิ่นจะซื้อเพื่อใช้ในครัวเรือน โดยจะกลับมาซื้ออย่างต่อเนื่อง เนื่องจากราคาไม่แพงและได้ของที่มีคุณภาพ รวมไปถึงการไปออกบูธร่วมกับภาครัฐเพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์และขยายฐานลูกค้าใหม่ในอนาคตต่อไป ดังนั้นการที่วิสาหกิจมีกลุ่มลูกค้าที่หลากหลายก็ทำให้มีรายรับเข้ามาเป็นจำนวนมากส่งผลให้มีเงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินธุรกิจต่อไป ผู้จัดทำบัญชีจึงต้องจัดทำฐานข้อมูลของลูกค้า และนำข้อมูลมาดูความต้องการสินค้าของลูกค้าว่าเพิ่มมากขึ้นหรือลดลง สินค้าชนิดใดที่ได้รับความนิยม เพื่อให้วิสาหกิจชุมชนสามารถทำการวางแผนและตัดสินใจเพื่อตอบสนองต่อสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างรวดเร็วทันเวลาและถูกต้อง นอกจากนี้ทำให้สามารถออกใบเสร็จรับเงินให้แก่ลูกค้าได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง ทำให้สามารถจัดทำรายงานการขายประจำวันได้อย่างรวดเร็ว

ด้านการเรียนรู้และเจริญเติบโต ในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนนั้น ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาสมรรถนะของทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรให้มีความรู้ความสามารถในหน้าที่ที่รับผิดชอบ มีทักษะความชำนาญในงานที่ทำ ดังนั้นผู้จัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนจึงต้องได้รับการพัฒนาและอบรมให้ความรู้ทางด้านบัญชีอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ต้องให้ความสำคัญในการพัฒนาระบบสารสนเทศและเทคโนโลยีต่างๆ ให้มีความทันสมัยพร้อมใช้งาน เนื่องจากระบบสารสนเทศและเทคโนโลยีจะทำให้การบันทึกบัญชีทำได้อย่างรวดเร็วและสามารถดูข้อมูลผลการดำเนินงานได้ตลอดเวลา สอดคล้องกับ ปิยฉัตร ทองแพง (2562) ที่พบว่าควรนำระบบไอทีเข้ามาเชื่อมโยงกับระบบบัญชี เพื่อบันทึกจัดเก็บข้อมูลบัญชีและสามารถเรียกดูข้อมูลทางบัญชีได้รวดเร็ว ควรได้รับการส่งเสริมความรู้จากผู้เชี่ยวชาญในการถ่ายทอดความรู้ซึ่งการให้ความรู้เพื่อที่กลุ่มทราบถึงประโยชน์ของรายงานทางการเงินที่ได้จากการบันทึกบัญชีแล้วจะได้ตระหนักและเห็นถึงความสำคัญของการบันทึกบัญชีได้มากขึ้นซึ่งเป็นเครื่องมือในทางการเงินที่จะทำให้การดำเนินธุรกิจมีประสิทธิภาพ

ด้านกระบวนการภายใน วิสาหกิจชุมชนต้องมีการพัฒนากระบวนการในการผลิตสินค้าและการบริการลูกค้าให้มีความรวดเร็ว ทันสมัย ลดต้นทุนโดยการเลือกใช้วัตถุดิบจากชุมชนรวมถึงการยกระดับมาตรฐานการผลิตให้สูงขึ้นตามมาตรฐานการผลิตที่ดี นอกจากนี้ต้องมีการกำหนดโครงสร้างในการบริหารงานที่มีการแบ่งส่วนงานอย่างชัดเจน กำหนดคนให้เหมาะสมกับตำแหน่งในการทำงาน โดยเฉพาะผู้จัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชน ควรต้องมีความรู้ ความเข้าใจและประสบการณ์ในการทำงานด้านบัญชี มีการพัฒนาความรู้และอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้อย่างต่อเนื่องสามารถนำความรู้ที่มาจัดทำงบการเงินได้และใช้เป็นเครื่องมือในการควบคุมดูแลทางการเงินและพัฒนารูจกให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรินทร์ธร ธรสาสรมบัติ (2564) ที่พบว่า การที่วิสาหกิจชุมชนมีกลยุทธ์การพัฒนาศักยภาพของบุคลากรให้สูงสุด จะทำให้บุคคลากรนั้นสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนาการจัดทำงบการเงินของวิสาหกิจได้และใช้เป็นเครื่องมือในการควบคุมดูแลทางการเงินและพัฒนารูจกให้มีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ จากการทดสอบความสัมพันธ์ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง พบว่า ปัจจัยด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ มีผลต่อความสำเร็จในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง อยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากความสำเร็จขององค์กรธุรกิจเกิดจากทรัพยากรมนุษย์ เพราะมนุษย์เป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญต่อองค์กรและแตกต่างจากทรัพยากรประเภทอื่น เนื่องจากมนุษย์เป็นทรัพยากรที่มีชีวิตมีจิตใจ ไม่สามารถสั่งการได้ถ้ารู้สึกไม่พอใจ จึงต้องมีการโน้มน้าว จูงใจเพื่อให้มนุษย์เกิดความพึงพอใจก่อน เมื่อมนุษย์มีความพึงพอใจก็จะมีความรู้สึที่ดีต่อผู้นำและต่อองค์กร เพราะจะมีความตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถบนพื้นฐานของความสามารถ เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด โดยวิสาหกิจชุมชนสามารถเพิ่มทุนมนุษย์ด้วยการพัฒนาความรู้ ทักษะและทัศนคติต่อบุคลากรอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอเพื่อให้เกิดศักยภาพในการปฏิบัติงาน นำวิสาหกิจชุมชนสู่เป้าหมาย เพิ่มความสามารถในการแข่งขันและพร้อมรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับงานวิจัยของเสกสรร สนวา (2561) ที่พบว่า ความต้องการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความสามารถในการปฏิบัติงาน และทำให้กลายเป็นทุนมนุษย์ขององค์กรที่มีคุณค่ายิ่ง ผ่านรูปแบบการฝึกอบรม จะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่จะเกิดขึ้นต่อตนเอง องค์กรและส่วนร่วมในปัจจุบันและอนาคต

ดังนั้นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนต้องให้ความสำคัญกับการเลือกผู้จัดทำบัญชีที่สมาชิกมีความเชื่อมั่นและสามารถกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาองค์กรในทางที่ดีขึ้น การที่ผู้ทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนส่วนมากมีแหล่งความรู้ในการจัดทำบัญชีจากการฝึกอบรม และยังเลือกวิธีการจดบันทึกบัญชีด้วยมือตามความเข้าใจส่วนตัวมากกว่าการนำระบบคอมพิวเตอร์มาทำฐานข้อมูลการบัญชี งานบัญชีที่ได้จึงไม่ถูกต้องตามหลักการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไปและไม่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ทางธุรกิจได้ ปัญหาหลักในการจัดทำบัญชีของผู้ทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนคือ การขาดทักษะความรู้พื้นฐานด้านการบัญชี การไม่ให้ความสำคัญต่องานบัญชีจนเป็นเหตุให้เกิดความสับสนและเกิดข้อผิดพลาดส่งผลให้การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนไม่ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ผู้จัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชน ควรได้รับการส่งเสริม สนับสนุนการอบรมความรู้ทางบัญชีอย่างต่อเนื่องเพื่อให้สามารถจัดทำบัญชีและออกรายงานทางการเงินที่ถูกต้อง ควรมีคู่มือแบบฟอร์มตัวอย่างที่เหมาะสม เป็นต้นแบบตามระบบบัญชี เช่น ตัวอย่างของสมุดเงินสดรับ-เงินสดจ่าย ทะเบียนลูกหนี้ ทะเบียนสินค้าคงเหลือและวิธีการจัดเก็บเอกสาร วิธีการบันทึกบัญชี เป็นต้น เพื่อสะดวกในการใช้จดบันทึกข้อมูลสำหรับผู้จัดทำบัญชี โดยมีรูปแบบที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และควรมีการจัดตั้งศูนย์ให้คำปรึกษาทางการบัญชีเพื่อทำหน้าที่ให้การอบรมเผยแพร่ความรู้ที่เหมาะสมต่อผู้จัดทำบัญชีในแต่ละชุมชน อย่างไรก็ตามความสำเร็จของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนย่อมแตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อมทางธุรกิจของแต่ละประเทศที่มีความแตกต่างกันออกไป ซึ่งปัจจัยแห่ง

ความสำเร็จที่เกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมทางธุรกิจในพื้นที่หนึ่งอาจจะไม่ใช่ปัจจัยแห่งความสำเร็จของอีกพื้นที่หนึ่ง ในการวิจัยครั้งต่อไปอาจหาปัจจัยตัวใหม่ที่มีผลต่อการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชน

เอกสารอ้างอิง (References)

- กรกฎ สระคูพันธ์ และศุภวัฒน์กร วงศ์ธนวิสุ. (2562). การศึกษาการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน กลุ่มแปรรูปแบ่งจากข้าวหอมมะลิ: กรณีศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*. 16(74), 76-82.
- ขวัญชนก ห่านนิมิตกุลชัย. (2556). *แนวปฏิบัติและปัญหาในการจัดทำบัญชีของผู้จัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน ในจังหวัดสกลนคร*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชลกนก โฆษิตกณิน และคณะ. (2560). ปัญหา อุปสรรคและแนวทางการพัฒนาการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนครปฐม. *วารสารวิชาการ Veridian E-Journal, Silpakom University สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ*. 10(3), 2138-2151.
- ชาญชัย มะโนธรรม. (2558). ศึกษาการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดเชียงใหม่ตามแนวทางของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์. *วารสารมหาวิทยาลัยพายัพ*. 25(1), 133-147.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2555). *การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS พิมพ์ครั้งที่ 11*. กรุงเทพฯ: บิซิเนสอาร์แอนด์ดี.
- ธงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร และอุทิศ สังขรัตน์. (2560). แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเขตลุ่มทะเลสาบสงขลา. *วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*. 10(1), 97-122.
- ปิยฉัตร ทองแพง. (2562). แนวทางการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ตำบลฝักไหม อำเภอย้ายทับทิม จังหวัดศรีสะเกษ. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ*. 13(2), 108-118.
- ปิยพงศ์ ประไพศรี และกาญจนา นันทพันธ์. (2563). แนวทางการพัฒนาวิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในยุคดิจิทัล. *วารสารมหาจุฬานาครธรรม*. 7(12), 421-435.
- ไพโรจน์ พรเจริญ. (2563). การจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ในจังหวัดเพชรบูรณ์. *วารสารราชภัฏเพชรบูรณ์สาร*. 22 (2), 9-18.
- มินระดา โคตรศรีวงศ์ และสถาพร มงคลศรีสวัสดิ์. (2559). การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสู่ความสำเร็จ กรณีศึกษากลุ่มทอผ้าไหมบ้านห้วยหลิม ตำบลมะบ้า อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดร้อยเอ็ด. *วารสารวิชาการ Veridian E-Journal, Silpakom University สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และศิลปะ*. 9(3), 1632-1644.
- วรลักษณ์ ลลิตตศิริมล. (2559). แบบจำลองสมการโครงสร้างการพัฒนาทุนมนุษย์ที่ส่งผลต่อความสำเร็จได้เปรียบทางการแข่งขันเพื่อความสำเร็จในการดำเนินงานของธุรกิจเอกชนในจังหวัดสงขลา. *วารสารบริหารธุรกิจกิจเทคโนโลยีมหานคร*. 13(2), 79-99.

- วรินทร์ธร ธรรมาสสมบัติ. (2564). กลยุทธ์การบริหารงานอย่างมีคุณภาพของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าว อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม. *วารสารวิทยาการ จัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม*. 8(2), 213-227.
- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2565). *เทคนิคการสร้างและการผสมผสานกรอบแนวคิดทางวิชาการ*. สืบค้น 9 มิถุนายน 2565, จาก <http://www.wiruch.com/articles%20for%20article/article%20technic%20of%20framework%20writing.pdf>.
- สุภาวดี สมศรี. (2564). การศึกษาสภาพการจัดทำบัญชีตามแนวทางของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กรณีศึกษากลุ่มวิสาหกิจชุมชนจันทมะพร้าว ตำบลสะแก อำเภอบ้านไร่ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ*. 10(2), 179-187.
- เสกสรร สนวา. (2561). การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ใน 5 มิติ. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา*. 13(3), 503-513.
- อรอุมา สำลี และคณะ. (2564). การวิเคราะห์ต้นทุนผลิตภัณฑ์ใหม่ของผลิตภัณฑ์ชุมชน อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช. *วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*. 9(2), 57-76.
- Kaplan, R. and Norton, D. (1992). The Balanced Scorecard: Measures that Drive Performance. *Harvard Business Review*. 70(1), 71-79.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. 3rd ed. Harper and Row : New York.